

NÁRODNÍ KONVENT O EU

Konference o budoucnosti Evropy z pohledu České republiky

Vladimír Bartovic, Vít Havelka, Zuzana Kasáková

Úvod

Současná předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová v červenci 2019 představila v rámci politických priorit nové Komise iniciativu na zorganizování Konference o budoucnosti Evropy. Jejím cílem by měla být transformace Evropské unie, která by dokázala adekvátně reagovat na současné a budoucí výzvy, posilovat svůj demokratický charakter a odpovídat potřebám občanů EU. Za tímto účelem by do debaty o budoucnosti Evropské unie měly být zapojeny nejen unijní instituce a jednotliví národní aktéři, ale především občané Unie. Ti by se měli podle předsedkyně EK stát motorem změn v dalším směřování integračního procesu. Jedním z argumentů pro akcentaci nutnosti debatovat reformu Evropské unie v širším kontextu se stala vyšší participace občanů EU ve volbách do Evropského parlamentu, které proběhly na jaře loňského roku a v nichž volební účast dosáhla nejvyšší úrovně za posledních dvacet let.

Konference by měla být zahájena v den 70. výročí návrhu Schumanova plánu vedoucího k založení Evropského společenství uhlí a oceli, 9. května 2020. Ustavující setkání na Den Evropy by se mělo uskutečnit v chorvatském Dubrovniku, neboť je to Chorvatsko, které

v první polovině roku 2020 předsedá Radě EU. Předpokládá se, že výsledky debaty by měly být prezentovány během francouzského předsednictví v Radě EU, tedy v první polovině roku 2022. Zároveň Evropská komise zdůraznila, že případné změny v institucionálním nastavení Unie by měly být implementovány do roku 2024 před volbami do Evropského parlamentu.

Evropská unie nyní potenciálně stojí na prahu dalších reforem a pro členské státy, včetně České republiky, a jejich občany se tak otevírá možnost stát se aktivními účastníky debaty a formulovat, jakým směrem by se evropská integrace měla v budoucnu ubírat.

S ohledem na kontext současné debaty by se diskuze v rámci kulatého stolu Národního konventu o EU na téma Konference o budoucnosti Evropy z pohledu České republiky měla zaměřit na následující otázky:

1) Jaký vliv by měla mít Konference o budoucnosti Evropy na další směřování Evropské unie?

V posledních letech jsme byli svědky již dvou podobných iniciativ – cesta k Sibiú/bratislavský proces a občanské konzultace – jejichž smyslem bylo reflektovat fungování Evropské unie a navrhnout řešení problémů. Stejně tak byla přijata Strategická agenda, která shrnuje priority EU na dalších pět let. Je proto důležité definovat, do jaké míry by závěry Konference o budoucnosti Evropy měly být navázány na zmíněné dokumenty a zdali by závěry vzešlé z konference, které by měly být následně předloženy k posouzení Evropské radě, měly být závazné pro další směřování EU.

2) Jaké priority by Česká republika měla prosazovat v rámci Konference o budoucnosti Evropy?

V rámci této otázky je v první řadě nutné definovat, zdali by ČR měla požadovat diskuzi pouze nad změnami evropského sekundárního práva, nebo i úpravami zakládajících smluv. V návaznosti na to by bylo vhodné stanovit, na jaké oblasti by se měla konference zaměřit a jaká témata by měla Česká republika prosazovat.

3) Jakým způsobem by měla konference probíhat na národní úrovni?

Konference bude pravděpodobně probíhat na dvou úrovních, na národní a evropské. Evropský formát bude dohodnut pro celou Unii najednou, je ale možné, že podoba národních konzultací se bude mezi jednotlivými státy lišit. Je tedy vhodné diskutovat, jakou formou by konference v České republice měla probíhat (např. v podobném formátu jako občanské konzultace iniciované Emmanuelem Macronem), které úrovni

rozhodování by do ní měly být zapojeny – zda pouze celostátní, nebo i regionální a obecní – kteří představitelé národní i evropské úrovně by v ní měli hrát roli a jak by měly být formulovány její výstupy. Dále je nutné debatovat o tom, jakou roli by v diskuzích měla hrát média a akce organizované občanskou společností. V neposlední řadě patří pod tuto oblast otázka, jak využít konferenci pro informování veřejnosti o českém členství v Evropské unii a nadcházejícím předsednictví ČR v Radě EU.

Jaký vliv by měla mít Konference o budoucnosti Evropy na další směřování Evropské unie?

Plánovaná konference o budoucnosti Evropy má být další z řady pokusů posledních let zaměřených na prodiskutování potenciální reformy Evropské unie a jejího budoucího směřování, přičemž počátky těchto diskuzí se dají vypořádat v období krátce po hlasování o brexitu ve Velké Británii. V roce 2016 se uskutečnil Bratislavský summit, kde evropští lídři EU27 potvrdili, že jejich země se nadále chtějí účastnit evropského integračního projektu, a vytyčili si několik cílů pro nejbližší léta, zaměřených především na vnitřní a vnější bezpečnost. Summit byl v tomto poplatný své době, jelikož se jednalo o období krátce po kulminaci migrační krize a ukrajinsko-ruské války.

V následujícím období přišla Evropská komise s Bílou knihou o budoucnosti Evropy, kde navrhla několik možných směrů, kterými by se Evropská unie mohla vydat. Pracovala přitom s jednotlivými scénáři od omezení integrace na „pouze jednotný trh“ až po „dělat mnohem více společně“.¹ Cílem iniciativy Evropské komise bylo určit, v kterých oblastech by Evropská unie měla být nejaktivnější a které politiky by případně měla vrátit na národní úroveň. Zároveň připravil tehdejší stálý předseda Evropské rady Donald Tusk tzv. Agendu lídrů, která představovala pracovní plán pro setkání hlav členských států od roku 2017 do konce mandátu předsedy Tuska.² V rámci ní probíhaly diskuze o sociálním pilíři EU, evropské měnové unii (EMU), vnitřním trhu a vnější a vnitřní bezpečnosti.

Poslední významnou akcí pak byly občanské konzultace iniciované v té době nově zvoleným francouzským prezidentem Emmanuelem Macronem. Ty se konaly po celé Evropské unii s tím, že v České republice se celkem uskutečnilo 22 setkání v jedenácti městech. Cílem

bylo sesbírat od občanů podněty ke zlepšení fungování Evropské unie a jejích politik.

V posledních letech kontinuálně probíhala reforma Evropské unie, stejně jako debata o její budoucnosti. Je však otázkou nakolik tyto iniciativy dokázaly naplnit svůj potenciál. Při zpětném pohledu je možné konstatovat, že část vzešlých návrhů se skutečně dočkala realizace – například spuštění stálé strukturované spolupráce (PESCO) nebo postupná reforma Evropské pohraniční a pobřežní stráže. Jiné se však nepodařilo dokončit, ať už se jedná o sociální pilíř Evropské unie, systém nadnárodních kandidátů pro volby do Evropského parlamentu nebo hlasování kvalifikovanou většinou v oblasti zahraniční politiky EU. Velké množství témat tedy zbývá k dořešení. V tomto kontextu se nabízí otázka, jakým způsobem by měla Konference o budoucnosti Evropy navázat na předchozí aktivity, a požadavek jasně se, především z hlediska obsahového, k nim vymezit.

Zároveň je nutné debatovat, jakou návaznost by měla mít konference na Strategickou agendu 2019–2024, která byla přijata v červnu loňského roku. Ta vytyčuje plán prací na další čtyři roky dopředu, přičemž tematicky je činnost rozdělena do čtyř okruhů – „ochrana občanů a svobod“, „budování naší hospodářské základny: evropský model pro budoucnost“, „budování klimaticky neutrální, ekologické, spravedlivé a sociální Evropy“ a „prosazování evropských zájmů a hodnot ve světě“.³ Konference o budoucnosti Evropy bude probíhat v období jejího naplňování a je tedy otázkou, zda by pouze měla naplnit Strategickou agendou obsahem, zda by měla mít i možnost ovlivnit její obecnou podobu (například změnit okruhy zájmu) nebo zda by konference měla směřovat ke vzdálenějšímu časovému horizontu, než je aktuální legislativní období. Na druhé straně zaměření Strategické agendy vycházelo z již dříve formulovaných potřeb na reformu politik a rovněž do určité míry reflektovalo výše zmíněné iniciativy.

¹ Evropská komise, *Bílá kniha o budoucnosti Evropy. Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025*, COM(2017) 2025 z 1. března 2017, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/bila_kniha_o_budoucnosti_evropy_cs.pdf (navštíveno 24. února 2020).

² Evropská rada, *Agenda lídrů*, říjen 2017, https://www.consilium.europa.eu/media/35333/leadersagenda_cs_02.pdf (navštíveno 24. února 2020).

³ Evropská rada, *Nová strategická agenda 2019–2024*, <https://www.consilium.europa.eu/media/39924/a-new-strategic-agenda-2019-2024-cs.pdf> (navštíveno 25. února 2020).

Z hlediska v současné době artikulované snahy zapojit do debaty o dalším směřování Evropské unie její občany a posílit tak demokratický charakter a legitimitu Unie zůstává otázkou, zda je udržitelné, aby výsledky této diskuze zůstaly pouze v rovině doporučení bez jakýchkoli návazných kroků, které se by se projevíly v praktické rovině. V případě nenaplnění závěrů vzešlých z konference se nabízí se otázka, zda by tato skutečnost nevedla k větší deziluzi ohledně fungování politického rozhodování nejen na evropské úrovni a smyslu účastnit se obdobných formátů debat. A to tím spíše, že lze předpokládat velké zapojení médií a snahu dodat konferenci co největší viditelnost.

Jaké priority by Česká republika měla prosazovat v rámci Konference o budoucnosti Evropy?

S ohledem na výše uvedené je klíčové se zabývat otázkou, jaké by mělo být tematické vymezení debaty. Z hlediska časového harmonogramu a diskutovaných způsobů vedení debaty je zřejmé, že nelze pokrýt všechny aspekty unijních politik. Tematická specifikace je důležitá o to více, neboť podle Evropské komise i Evropského parlamentu by se Konference o budoucnosti Evropy měla věnovat také institucionálním otázkám. Společně s politikami EU se jedná o další velmi široký potenciál reformy Unie. Tato skutečnost představuje nejen pro členské země EU velkou výzvu pro vymezení mandátu konference.

V tomto kontextu konference nabízí každému členskému státu příležitost opět si jasně formulovat, jakou

podobu by měla Evropská unie mít, jakým směrem by se evropská integrace měla ubírat. Konference tak navazuje na předchozí výše zmíněné aktivity iniciované EU.

Česká republika by si v této souvislosti měla položit několik zásadních otázek. První se týká přístupu k možným změnám zakládajících smluv Unie. Měla by si definovat, zda podporuje ty členské země EU, které jsou otevřeny potenciální revizi primárního práva, či se staví na stranu těch, jež tuto možnost odmítají. Je zřejmé, že změny zakládajících smluv by celý proces implementace výsledků debaty prodloužily a zůstává otázkou, zda by byl celý ratifikační proces ukončen tak, aby nová pravidla nabyla platnosti před volbami do Evropského parlamentu v roce 2024.

Od této základní premisy by se měla následně odvíjet formulace oblastí, jež vyžadují reformu. Evropská komise navrhuje dvě základní linie debaty,⁴ které v podstatě podporuje i společný non-paper Německa a Francie.⁵ První by se měla zaměřit na vybrané politiky EU a druhá pak na institucionální změny Unie. V případě politik by se debata měla zaměřit na takové oblasti, jež byly definovány nejen ve Strategické agendě Evropské rady⁶, ale v politických prioritách Komise⁷. Jedná se o následující oblasti politik:

- boj s klimatickou změnou a ochrana životního prostředí;
- ekonomické otázky a zajištění rovného přístupu v sociálních otázkách, rovnost;
- digitální transformace;
- podpora evropských hodnot a demokracie;
- posilování role Evropské unie ve světě.

Lze konstatovat, že s takovým zaměřením souhlasí i Evropský parlament⁸ a rovněž dosud diskutovaná pozice Rady EU. Jedná se o široce vymezené priority, v jejichž

⁴ European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. The Commission's contribution to shaping the Conference on the Future of Europe*, COM(2020) 27 final, Brussels, 22 January 2020, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-conference-future-of-europe-january-2020_en.pdf (navštíveno 26. února 2020).

⁵ European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. The Commission's contribution to shaping the Conference on the Future of Europe*, COM(2020) 27 final, Brussels, 22 January 2020,

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-conference-future-of-europe-january-2020_en.pdf (navštíveno 26. února 2020).

⁶ Evropská rada, *Nová strategická agenda 2019–2024*.

⁷ Ursula von der Leyen, *A Union that strives for more. My agenda for Europe. Political Guidelines for the next European Commission 2019–2024*, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf (navštíveno 25. února 2020).

⁸ European Parliament, *European Parliament's position on the Conference on the Future of Europe*, P9_TA-PROV(2020)0010, 15

rámci lze debatovat jednotlivá specifika. Například v oblasti posilování role EU ve světě je možné se zaměřit již na dříve diskutovanou možnost rozšíření hlasování kvalifikovanou většinou v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky, které by umožnilo flexibilnější reakci Unie na zásadní otázky mezinárodní politiky. Nebo v otázce evropských hodnot se věnovat problematice vlády práva v jednotlivých členských zemích Unie, které by mohlo pomoci vnímat EU jako kredibilnější a soudržnější organizaci.

V rámci institucionálních otázek je akcentována především problematika nadnárodních kandidátek do Evropského parlamentu včetně ukotvení systému tzv. spitzenkandidátů, jenž by měl zajistit propojení evropských voleb s předsedou Evropské komise a posílení legitimacy Komise. Zároveň je navrhováno stanovení prahu pro vstup do Evropského parlamentu ve výši 3 % či 5 %. A v neposlední řadě zůstává k diskusi návrh předsedkyně Evropské komise, jehož neformální implementaci již v podstatě poslancům EP Ursula von der Leyenová slíbila, a to zavedení práva legislativní iniciativy i pro Evropský parlament. Tímto krokem by se EP přiblížil ve svých pravomocích národním parlamentům. Dosud právo legislativní iniciativy patří ve většině politik Evropské komisi. Pravomoc předkládat vlastní legislativní návrhy by nahradila od Maastrichtské smlouvy platné pravidlo, že Parlament může požádat Komisi o předložení nové legislativy v oblasti, kterou považuje za důležitou.

Zároveň je ze strany unijních institucí akcentována možnost zabývat se tématem, které občané EU budou považovat za důležité. V této souvislosti by ale mělo být diskutováno, na základě jakého kritéria či kritérií bude rozhodnuto, že dané téma bude na evropské úrovni reflektováno. Je otázkou, zda v tomto směru může pomoci návrh Evropského parlamentu, aby směr nastolování agendy a debaty organizované v rámci Konference o budoucnosti Evropy byly podrobovány speciálním průzkumům veřejného mínění zajišťovaným Eurobarometrem.

Dosud neukončené diskuze o pozici Rady a také francouzsko-německý non-paper akcentují, aby reformy Evropské unie přispěly nejen k prohloubení demokracie v Unii, ale i zajistily její efektivnější fungování.

Jakým způsobem by měla konference probíhat na národní úrovni?

Konference o budoucnosti Evropy by kromě evropské úrovně měla probíhat také na úrovni jednotlivých členských států Unie a také na regionální a místní úrovni. V případě organizace konference na evropské úrovni již existují konkrétní návrhy Evropské komise a Evropského parlamentu na její formát. Kromě plenárních zasedání za přítomnosti evropských institucí, národních vlád, sociálních partnerů a národních parlamentů požaduje Evropský parlament organizaci tzv. agor – shromáždění občanů EU z různých členských států, kteří budou diskutovat různé tematické oblasti. Výstupy z těchto agor, spolu s výstupy speciálních agor mládeže by měly být diskutovány na plenárních schůzích konference. Evropská komise zase navrhuje tzv. poradní panely, které by umožňovaly diskuzi občanů s odborníky na jednotlivá témata. Obě instituce pak požadují, aby se občané k jednotlivým tématům konference mohli vyjádřit i přímo prostřednictvím online nástrojů.

Co se týká organizace konference na národní úrovni, jsou návrhy Evropské komise a Evropského parlamentu značně nekonkrétní. Evropský parlament chápe organizaci konference na národní úrovni jako přípravnou fázi neboli fázi „naslouchání“. Zároveň navrhuje, aby „metodiky pro shromažďování a zpracování příspěvků občanů byly jednotné a konzistentní ve všech členských státech a na úrovni EU“.⁹ Tímto naznačuje, že konference by měla probíhat stejným způsobem i na národní úrovni. Přípravné schůze by dle názoru Evropského parlamentu měly organizovat „zavedené a zkušené organizace občanské společnosti“. Zároveň vyzývá k zapojení také odborníky,

January 2020,
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0010_EN.html (navštíveno 26. února 2020).

⁹ European Parliament, *European Parliament's position on the Conference on the Future of Europe*.

nevládní organizace, univerzity, výzkumná střediska a think tanky. Požaduje, aby konferenční proces podpořily na jednotlivých úrovních a aby poskytly podporu i příslušným konferenčním subjektům.

Evropská komise ve svém návrhu klade mnohem větší důraz na organizaci konference na národní, regionální i místní úrovni, ovšem také není příliš konkrétní. Podle ní by konference měla stavět na předchozích občanských dialozích a specificky zmiňuje zapojení národních, regionálních i místních úřadů, parlamentů a dalších aktérů. Zároveň navrhuje, aby byly dosavadní formy občanských konzultací doplněny akcemi organizovanými „místními, regionálními a národními partnery“. Zmiňuje, že kromě klasických diskuzí by měly mít akce spojené s konferencí i formy atraktivní pro mládež, jakými jsou festivaly, sportovní akce nebo tzv. hackathony. Komise zdůrazňuje diverzitu Evropy a nenavrhuje proto jednotný postup v celé EU. Důraz klade na zapojení co největšího množství různých aktérů na všech úrovních a navrhuje kupříkladu oslovit k zapojení do konference účastníky programu Erasmus, nebo Evropského sboru solidarity. Komise také navrhuje, aby jednotlivé členské země ustanovily ambasadory konference, kteří by sloužili jako její veřejné tváře. Na druhou stranu je z komisního návrhu zřejmé, že klíčovou roli při organizaci akcí vidí Komise ve svých zastoupeních v jednotlivých členských státech, ve styčných kancelářích Evropského parlamentu a v síti Europe Direct. Vybraná centra Europe Direct by podle ní mohla sloužit jako regionální huby pro organizaci vlastních akcí a akcí ve spolupráci s regionálními a místními úřady.

Rada EU prozatím společnou pozici neschválila, ale předpokládá se, že bude chtít nechat organizaci konference na národní úrovni včetně rozhodnutí o jejím rozsahu a formátu plně v kompetenci jednotlivých členských států.

V současnosti se jeví jako nejvíce pravděpodobné, že výsledkem dohody Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady EU bude rozhodnutí, které umožní organizaci akcí spojených s konferencí na národní, regionální i místní úrovni různého typu aktérů - evropským institucím (zejména zastoupením Evropské komise a styčným kancelářím Evropského parlamentu), veřejné správě (národním a regionálním parlamentům, vládám,

regionálním i místním úřadům a samosprávě), jakožto i dalším subjektům, jakými jsou univerzity, sociální partneři či nevládní organizace. Možnost organizovat akce v rámci konference pak může být podmíněna přihlášením se k určitému kodexu pravidel a dodržením jednotného vizuálního stylu.

Forma organizace konference na národní úrovni by měla být přímo úměrná ambicím České republiky pro formulaci vstupů a ovlivnění výsledků konference. Konference by měla zahrnovat vstupy od celé řady různých aktérů, jakými jsou volení představitelé České republiky, úředníci, sociální partneři a odborníci, nevládní organizace a v neposlední řadě přímo občané. Nabízí se tedy několik možných forem zapojení na národní úrovni, jež je možné prodiskutovat:

- Formulace stanovisek pro konferenci oběma komorami parlamentu, vládou, Výborem pro EU a Národním konventem o EU na základě konzultací se sociálními partnery a dalšími zainteresovanými subjekty.
- Formulace stanovisek samosprávnými kraji a obcemi na základě diskuzí s občany na regionální a místní úrovni.
- Obnovení občanských konzultací organizovaných Úřadem vlády ČR v roce 2018.
- Akce organizované přímo pro občany jinými aktéry jako jsou sociální partneři, univerzity a nevládní organizace.

V souvislosti s otázkou způsobu zapojení na národní úrovni a s otázkou, kdo bude odpovědný za organizaci konzultací s občany, je rovněž nutné prodiskutovat otázku jejich financování. V současnosti zatím není jasné, jaké prostředky na organizaci konference na národní úrovni poskytne Evropská komise a Evropský parlament. Je potřeba také prodiskutovat otázku zajištění zpětné vazby z konzultací, jakou bude mít formu, kdo ji bude dělat. Evropská komise ve svém návrhu počítá s reportingem svých zastoupení, s průzkumy z konferencí a expertním monitoringem diskuzí na sociálních sítích a online diskuzí.

České vize pro Evropu, evropské vize pro Česko
Czech Visions for Europe, European Visions for the Czechs

Konference o budoucnosti Evropy by měla vyvrcholit již v průběhu francouzského předsednictví v Radě EU v první polovině 2022. Konferenční proces ovšem zasáhne celé období příprav předsednictví České republiky. Je proto důležité prodiskutovat, jakým způsobem může Česká republika organizace konference na národní úrovni využít i k přípravě samotného předsednictví ve formě obsahových vstupů a zejména pak k zvýšení zájmu a informovanosti Čechů o členství v EU a o nadcházejícím předsednictví v Radě EU.

Závěr

Diskuze mezi jednotlivými aktéry českého veřejného života o nastavení rámce pro debatu v rámci Konference o budoucnosti Evropy představuje důležitý aspekt vytváření postoje České republiky k otázce, jež může vést k zásadním změnám fungování a směřování Evropské unie. Konferenci o budoucnosti Evropy lze chápat jako vyvrcholení snah o přenastavení vztahů v rámci EU i posilování pozice Unie na mezinárodním poli, které započaly po referendu ve Spojeném království na podzim 2016.

Kulatý stůl na téma Konference o budoucnosti Evropy z pohledu České republiky v rámci Národního konventu o EU by měl umožnit zástupcům politických stran a hnutí, poslancům Evropského parlamentu, poslancům a senátorům Parlamentu ČR, sociálním partnerům a zástupcům státní správy, akademické obce, podnikatelů a nevládních organizací výměnu názorů o zájmech a prioritách České republiky a pokusit se formulovat doporučení pro vládu, jak by měla v této oblasti postupovat.

Zdroje

Conference on the Future of Europe Franco-German non-paper on key questions and guidelines, <https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2019/11/Conference-on-the-Future-of-Europe.pdf> (navštíveno 26. února 2020).

European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council. The Commission's contribution to shaping the Conference on the Future of Europe*, COM(2020) 27 final, Brussels, 22 January 2020, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-conference-future-of-europe-january-2020_en.pdf (navštíveno 26. února 2020).

European Parliament, *European Parliament's position on the Conference on the Future of Europe*, P9_TA-PROV(2020)0010, 15 January 2020, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0010_EN.html (navštíveno 26. února 2020).

Evropská komise, *Bílá kniha o budoucnosti Evropy. Úvahy a scénáře pro EU27 v roce 2025*, COM(2017) 2025 z 1. března 2017, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/bila_kniha_o_budoucnosti_evropy_cs.pdf (navštíveno 24. února 2020).

Evropská rada, *Agenda lídrů*, říjen 2017, https://www.consilium.europa.eu/media/35333/leadersagenda_cs_02.pdf (navštíveno 24. února 2020).

Evropská rada, *Nová strategická agenda 2019–2024*, <https://www.consilium.europa.eu/media/39924/a-new-strategic-agenda-2019-2024-cs.pdf> (navštíveno 25. února 2020).

Von der Leyen Ursula, *A Union that strives for more. My agenda for Europe. Political Guidelines for the next European Commission 2019–2024*, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf (navštíveno 25. února 2020).